

Snakk om nettkontakt!

Utfordringer og muligheter knyttet til kontakt på sosiale medier mellom barn under offentlig omsorg og deres foreldre

Innhold

Forord	3
1. Innledning	4
2. Barns sosiale liv på nettet	6
3. Barns rett til kontakt med foreldre, søsken og øvrig familie etter flytting	7
4. Barnevernets ansvar for god kontakt og samarbeid i oppfølgingen av barn, foreldre og fosterforeldre	8
5. Positive muligheter for barn og foreldre med kontakt på sosiale medier	10
6. Når kontakten på sosiale medier kan være skadelig for barnet.....	11
7. Om bruk av sosiale medier og tips for godt nettvett	14
8. Arenaer for samarbeid om kontakten på sosiale medier	16
9. Sjekkliste for samtaler om digital kontakt med barn, foreldre, omsorgspersoner og barnevernstjenester	18
10. Om prosjektet og fremgangsmåten	20
Referanser	22
Nettsider	23

Snakk om nettkontakt! Utfordringer og muligheter knyttet til kontakt på sosiale medier mellom barn under omsorg og deres foreldre

Utgitt i 2016 av Redd Barna, Landsforeningen for barnevernsbarn, Norsk Fosterhjemsforening og Organisasjonen for barnevernsforeldre med økonomisk støtte fra ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering.

Hefet er skrevet av Hege Sundt basert på innspill fra unge med erfaring fra barnevernet, foreldre, fosterforeldre, ansatte i barnevernstjenesten og styringsgruppen for prosjektet «Barnevernsbarn og sosiale medier. Samvær».

Styringsgruppen har vært:
Landsforeningen for barnevernsbarn: Jonas Ohlgren Østvik
Norsk Fosterhjemsforening: Carina Andersen
Organisasjonen for barnevernsforeldre: Morten Ravneng
Redd Barna: Kaja Hegg
Prosjektleder: Hege Sundt

Design: Anna Maria Pirolt,
Brød & tekst
Trykk: 07 Media
Opplag: 5000

*Det må ikke kopieres fra dette hefte
i strid med åndsverkloven.*

Forord

Barn og unge som flytter i regi av barnevernet, skal som hovedregel ha kontakt og samvær med sine foreldre og sin familie. Kontakt skjer også på sosiale medier. Dette kan i mange tilfelle være positivt for barnet og gjøre hverdagen mer håndterlig, men kontakten kan også være en belastning og utsette barnet for et kontinuerlig press. Dette er et tema som må snakkes om!

Landsforeningen for barnevernsbarn, Norsk Fosterhjemsforening, Organisasjonen for barnevernsforeldre og Redd Barna samlet i 2015 både unge med erfaring fra barnevernet, foreldre, fosterforeldre og ansatte i barnevernstjenesten for å dele erfaringer og gi innspill til hvordan en kan snakke om kontakt på sosiale medier når et barn flytter i regi av barnevernet. Deres innspill er samlet i dette heftet.

Målet for heftet er at kontakt på sosiale medier mellom barn og foreldre blir et tema som alltid snakkes om og avklares når barn flytter i regi av barnevernet, og videre under barnevernstjenestens oppfølging av barna, foreldrene og fosterforeldrene så lenge barn bor i fosterhjem, på barnevernsinstitusjon eller i andre omsorgstiltak. Og at heftet kan gi innspill og råd til hvordan dette kan gjøres.

Målgruppen for heftet er barn som bor i fosterhjem, på barnevernsinstitusjon eller i andre omsorgstiltak, fosterforeldre, ansatte på barnevernsinstitusjoner og i barnevernstjenesten, tilsynspersoner og andre som er i kontakt med barn og unge som har flyttet i regi av barnevernet.

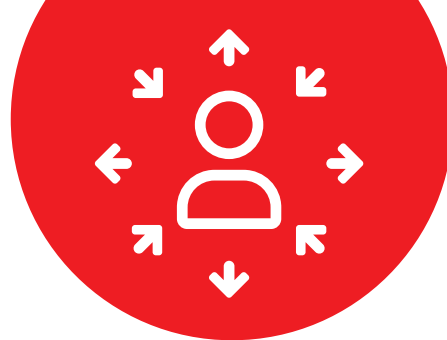
Tusen takk til alle dere som deltok på dialogmøtet og med innspill til heftet, og til ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering som har finansiert prosjektet.

Oslo, 20. november 2016

Hege Sundt
prosjektleder

1. Innledning

Det er mange grunner til at barn må flytte fra foreldrene sine, enten det skjer ved en omsorgsovertakelse, med samtykke fra foreldrene eller der barn har utsatt sin helse eller utvikling for alvorlig fare. Mange av barna har opplevd omsorgssvikt fra sine foreldre. Noen barn har gode relasjoner til sine foreldre, andre ikke. Noen flytter for en kortere periode, andre for hele barndommen sin.

Samtidig som det besluttes at barnet skal flyttes, skal barnevernstjenesten vurdere om barnet skal ha kontakt med foreldre og søsken og hvor ofte, og det skal utarbeides en samværsavtale. Vurderingene baserer seg på hva som er til det enkelte barns beste, hva som vil være utviklingsstøttende for barna, årsaken til og formålet med flyttingen og forhold ved barn og foreldre.

Forskning rundt betydningen av samvær viser at det er sammenheng mellom samvær og barns trivsel, positive utvikling og mulighet for tilbakeføring til foreldrene. Men forskningen er ikke entydig (Bunkholdt, 2016). Samvær og kontakt betyr noe for barns opplevelse av kontinuitet i livet. Det gir en sammenheng i barnets livshistorie, noe som er positivt for barnets utvikling. Videre vil kontakten med foreldrene hjelpe noen barn i adskillelsen og med å bearbeide sorg.

Men samvær og kontakt kan også føre til at barnet reaktiverer negative opplevelser og traumer som var årsaken til at barnet ble tatt under omsorg, og at negative samspillsmønstre opprettholdes. Dette kan gå utover formålet med flyttingen og også barnets tilknytning til nye omsorgspersoner. Hvis det er et høyt konfliktnivå, foreldrene avviser barnet eller barnet ikke vil treffe foreldrene, kan det

besluttes at barnet ikke skal ha samvær og kontakt med foreldrene, eller det skal være svært begrenset samvær. Det kan også knyttes andre restriksjoner til samværet, som tilsyn, at samværet skal være på et bestemt sted, og om hvem som kan være til stede (Ofstad og Skar, 2015).

Smarttelefoner og sosiale nettsamfunn skaper helt nye, uoversiktlige kontaktflater for barn som er flyttet i regi av barnevernet, og deres foreldre, søsken og øvrig familie. Dette gir mulighet til å ha kontakt langt utover det som er bestemt i samværsavtalen. Denne kontakten kan vanskelig reguleres og kontrolleres. Det vil alltid variere i ulik grad om kontakten på sosiale medier er frivillig, eller om barnet blir utsatt for manipulering. Noen barn har behov for beskyttelse for denne type kontakt, og andre barn igjen vil trenge hjelp til å sette grenser overfor uønsket kontakt. Denne kontakten kan skape usikkerhet og bekymring for de nye omsorgspersonene som skal ha daglig omsorg for barnet.

NOVA-rapporten 2014

I et forskningsprosjekt om kontakt på sosiale medier mellom foreldre og barn under offentlig omsorg, kom det frem at kontakt utover avtalt samvær kan være positivt for noen barn, men skadelig for andre barn. Av det positive er at denne kontakten gir kontinuitet og trygghet for barn og gjør hverdagen mer håndterlig for barn som bor i fosterhjem eller på institusjon. Denne utvidede kontakten gir ro og hjelp til å mestre hverdagen. Noen barn syns det er positivt at foreldre kan følge med på hverdagslivet deres. Det gir også mulighet for kontakt med søsken som de ikke bor sammen med, noe som oppleves som verdifullt og viktig. Det negative ved kontakten er at foreldre har anledning til å

utøve kontinuerlig press overfor barnet. Noen foreldre belaster barna med egne vansker og klarer ikke å beskytte barna mot å bli både emosjonelt og konkret innblandet i disse. Det er en uforutsigbar kontakt og mer enn det som er bra for barnet, som kan føre til uro og hindre barnets tilknytning til fosterfamilien, noe som igjen kan bidra til at formålet med at barnet er flyttet, mislykkes (Aamodt og Mossige, 2014).

I praksis vil det være svært vanskelig å regulere eller kontrollere den kontakten barn og foreldre har gjennom sosiale medier, selv om det er vedtak fra fylkesnemnd som regulerer annen samvær og kontakt. Gode samværsavtaler krever at man er klar over og tar stilling til at kontakt kan skje via sosiale medier. Barn har rett til medvirkning i avgjørelser om samvær og kontakt. De har også rett til beskyttelse og utviklingsstøttende omsorg, noe som innebærer at de voksne tar ansvar for vanskelige avgjørelser.

Samarbeid

Disse mulighetene for kontakt må de voksne forholde seg til og være klar over at de ikke alltid ser og kjenner til. De voksne rundt barnet må være bevisste hvilke utfordringer denne kontakten kan skape for hvert enkelt barn og for de voksne. Dette gjør det nødvendig med samarbeid mellom de voksne rundt barnet. Barnevernstjenesten må ta ansvar for at kontakt på sosiale medier er et tema både i den generelle oppfølgingen av barn, foreldre og omsorgspersoner, men også konkret i arbeidet med samværsplanen.

Barna må informeres og involveres, og deres synspunkter må vektlegges. De voksne rundt barnet må følge med og fange opp når barnet har behov for beskyttelse og om det trenger hjelp til å sette grenser overfor uønsket kontakt. Det vil alltid være en balansegang mellom på den ene siden barns rett til privatliv og på den andre siden de voksnes plikt til å beskytte barn.

Om dette heftet

Landsforeningen for barnevernsbarn, Norsk Fosterhjemforening, Organisasjonen for barnevernsforeldre og Redd

Barna så behovet for å gi innspill til hvordan barn og voksne kan bli mer bevisst denne kontakten på sosiale medier. Vi samlet unge med erfaring fra barnevernet, foreldre, fosterforeldre og ansatte i barnevernstjenesten til et dialogmøtet i 2015 for å dele erfaringer og komme med råd, som så er blitt samlet i dette heftet.

I heftet belyses barns bruk av sosiale medier, samvær mellom barn og foreldre etter barnevernloven, barnevernstjenestens ansvar for oppfølging, samt barn og foreldres erfaringer med kontakt på sosiale medier når barnet er under offentlig omsorg. Heftet presenterer temaer som fremmer mulighetene for at denne kontakten blir positiv for barnet, og begrenser mulighetene for at denne kontakten kan bli belastende for barnet.

Vi håper at heftet kan øke kunnskapen om bruk av sosiale medier og gi råd til hvordan barnevernstjenesten, fosterforeldre, miljøarbeidere, foreldre og barn kan forholde seg til og håndtere utfordringer og muligheter knyttet til sosiale medier på en måte som tjener det enkelte barn. Vi håper at heftet kan være et godt utgangspunkt for dialog og samtaler mellom de voksne og med barna.

Sitatene i heftet er fra de unge, foreldrene og fosterforeldrene som deltok på dialogmøtet i oktober 2015.

I heftet skriver vi «barn», men det dekker her både barn og ungdom opp til 18 år.

«De voksne rundt barnet må følge med og fange opp når barnet har behov for beskyttelse og hjelp til å sette grenser.»

2. Barns sosiale liv på nettet

For de fleste barn er bruk av sosiale medier en hverdagslig ting og en viktig del av deres sosiale liv.

Ni av ti barn mellom 9 og 16 år har en smarttelefon, og ni av ti barn bruker internett daglig. Hvor mye tid barn bruker og antall aktiviteter, øker med barnets alder. Bruk av sosiale medier tiltar fra barn er i 12-årsalderen, og jentene bruker sosiale medier mer enn guttene. Barn og unge bruker mer tid på internett og mobil enn voksne.

Snapchat, YouTube og Instagram er populære tjenester blant barn. Dette endrer seg hele tiden, og stadig nye kommer til. Barn bruker mange ulike tjenester som bildedeling, videotjenester, nyheter, blogger, sosiale spill og sjekkeapper. De bruker nettet til ulike aktiviteter, og de fleste tjenester er sosiale.

Bruk av sosiale medier skjer oftest alene eller sammen med venner og søsken. Stadig flere barn og unge bruker sosiale medier for å holde kontakten med venner og familie, og for å treffe andre med samme interesser som dem selv. Internett er derfor blitt en arena for samhandling. Mange unge bruker sosiale medier for å vise sin tilhørighet til grupper og fellesskap, og for å engasjere seg i saker som opptar dem. Kommentarer og mange «likes» på bilder, videoer og statusoppdateringer er av stor betydning for mange, spesielt jenter. Kontakten bidrar til å befeste det sosiale nettverket den unge er en del av, og får dermed også betydning for den unges oppfatning av seg selv og egen identitet.

Sosiale medier har motsetningsfylte funksjoner. Når man legger ut noe om seg selv, kan det alltid være en fare for at noen utnytter dette til å henge ut vedkommende, og ikke alle er klar over dette. Selv om stort sett alle barn i alderen 9 til 16 år har lært fornuftig bruk av mobil, spill og internett på skolen, forekommer nettmobbing og deling av bilder og filmer uten samtykke fra dem det gjelder, noe som blir opplevd som sårende. Det finnes også undersøkelser som viser at barn og unge har blitt utsatt for seksuelle krenkelser. Barn med vanskelige hjemmeforhold er mer utsatt enn andre barn.

Det kan se ut til at barn ofte har lavere terskel for å komme med både verbale og skriftlige trusler på nett, og dette kan oppleves mye sterkere enn om det hadde kommet i direkte kontakt. Dette skyldes både at en ikke samtidig kan se avsenderens ansiktsuttrykk eller kroppsspråk, og det at en ikke alltid vet hvem som mobber og trakasserer. Avhengig av forholdet mellom de unge kan trusler fremkalle frykt for eget eller andres liv, helse eller trivsel.

Det er en utfordring for voksne å følge med på og ha innblikk i hvilke sosiale møteplasser barn er en del av, hvem de omgås når og hvor, og hvem som kontakter dem.

Kilder: Barn og medier, 2016; Mossige, 2015; Redd Barnas nettside om nettvett; Aamodt og Mossige, 2014

For mer informasjon om barns bruk av sosiale medier og nettvett se: www.reddbarna.no/nettvett

«Barnevernstjenesten har ansvar for at det utarbeides en samværsavtale »

3. Barns rett til kontakt med foreldre, søsken og øvrig familie

Når barnevernstjenesten overtar omsorgen for et barn, er hovedregelen at barn og foreldre har rett til kontakt og samvær med hverandre. Retten til samvær er forankret både i Barnekonvensjonen og Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK, artikkel 6 og 8), som begge er inkorporert i barnevernloven (bvl.).

Det er fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker som ved beslutning om omsorgsovertakelse også vedtar et minimumssamvær mellom barnet og foreldrene. I enkelte tilfeller kan fylkesnemnda av hensyn til barnets beste bestemme at barnet ikke skal ha samvær, og de kan også bestemme at foreldrene ikke skal ha rett til å vite hvor barnet bor (bvl. § 4-19). Barnevernstjenesten kan øke omfanget av samvær hvis det er til beste for barnet.

Ut fra hensynet til barnet kan fylkesnemnda fatte vedtak om begrensning av telefonkontakten mellom barn og foreldre (Høyesteretts kjæremålsutvalg i 2007 og 2008). Ansatte på barnevernsinstitusjon og fosterforeldre kan allikevel sette noen rimelige begrensninger på telefonkontakt, ut fra hensynet til barnet og dets hverdagsliv (Ofstad og Skard, 2015:190).

I tillegg til samvær og telefonkontakt kan foreldre og barn ha kontakt på sosiale medier. I «Barnevernloven med kommentarer» står det om reguleringen av telefonkontakt i kjennelsene fra Høyesterett: «Kjennelsene omhandler direkte kun telefonkontakt. Det antas at de samme hensyn gjør seg gjeldende for brevkontakt og elektronisk kontakt på Internett eller sosiale medier. Det medfører imidlertid praktiske utfordringer å håndheve slike begrensninger» (Ofstad og Skar, 2015:190).

Når en flytting skjer frivillig fra foreldrenes side, overtar ikke barnevernstjenesten omsorgen. De fatter vedtak om flytting som hjelpetiltak (bvl. § 4-4 sjette ledd), og samværsordningen for barnet og foreldrene skal komme i stand som en frivillig avtale mellom foreldrene og barnevernstjenesten.

For barn under omsorg skal barnevernstjenesten også legge til rette for at søsken som ikke bor sammen, skal ha kontakt, der hensynet til barnet ikke taler i mot det (bvl. § 4-16).

Barnevernstjenesten skal i samarbeid med barnet og eventuelt foreldrene vurdere om det er andre i familien eller barnets nettverk som barnet skal ha kontakt med. Fylkesnemnda kan ta stilling til om barnets slektninger, eller andre som barnet har nært tilknytning til skal ha rett til samvær hvis foreldrene er døde, foreldrene ikke har rett til samvær eller svært begrenset samvær (bvl. § 4-19 fjerde ledd).

Barnevernstjenesten har ansvar for at det utarbeides en *samværsavtale* om den praktiske gjennomføringen og tilretteleggingen av samværet. Dette bør gjøres i samarbeid med barnet, foreldrene, fosterforeldrene/barnevernsinstitusjonen, og eventuelt andre som skal ha samvær med barnet. Barn skal involveres i egen barnevernssak, og deres synspunkter skal høres og vektlegges (bvl. §§ 4-1 og 6-3). Samværsavtalen skal angi tid, sted og hyppighet for samværet. Barnevernstjenesten skal følge nøye med på hvordan samværet fungerer for barnet, og samværsavtalen skal evalueres jevnlig.

4. Barnevernets ansvar for god kontakt og samarbeid i oppfølgingen av barn, foreldre og fosterforeldre

Når barnevernet skal flytte et barn i fosterhjem, på barnevernsinstitusjon eller til et annet omsorgstiltak, er det mange forberedelser som skal gjøres. Både barnet, foreldrene, beredskapshjemmet, fosterforeldrene og de ansatte på barnevernsinstitusjonen skal forberedes. Det innebærer informasjon til hver og en, og både formelle og praktiske forhold. Barnevernstjenesten er ansvarlig for at barn i barnevernet får god og forståelig informasjon så lenge de har tiltak fra barnevernet.

Barnevernstjenesten har ved flytting ansvar for at det er utarbeidet en plan for barnet. For barn under omsorg skal det være en omsorgsplan (barnevernloven (bvl.) § 4-15). For barn som har flyttet med samtykke fra foreldrene, skal det være en tiltaksplan (bvl. § 4-5). Planen skal inneholde begrunnelsen og målsettingen for flyttingen, varighet, eventuelle forutsetninger for en tilbakeføring, om hvor barnet skal bo, intensjon for barnets samvær og kontakt med foreldrene, søsken og eventuell øvrig familie, og om oppfølging av barnets særlige behov. Planene skal bidra til informasjon og samarbeid med barnet, foreldrene, fosterforeldrene eller de ansatte på barnevernsinstitusjonen.

Barnevernstjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene (bvl. §§ 4-5 og 4-16), og skal følge opp fosterforeldrene (bvl. § 4-22 og forskrift om fosterhjem). Oppfølgingen skal innebære informasjon, støtte, veiledning og samarbeid.

Foreldre har et stor behov for å få informasjon om barnevernets oppfølging og samarbeidsformer og ikke minst behov for kontinuerlig informasjon om hvordan det går med barnet deres. Familievernet har nå tilbud om oppfølging av foreldre som er fratatt omsorgen for sine barn, og for foreldre som har samtykket til at barnet deres flytter (Bufdir, 2015).

Barnevernstjenestens oppfølging av barn, foreldre og fosterforeldre kan ha betydning for hvordan sosiale medier brukes. I og med at det er vanskelig å kontrollere den kontakten barn og foreldre har gjennom sosiale medier, tvinger det seg frem et enda større behov for samarbeid med foreldrene. Samarbeid med foreldre kan være helt avgjørende for å kunne beskytte og skjerme barnet, der det er nødvendig (Aamodt og Mossige, 2014).

Barnevernet må bistå med å bygge opp tillit og kommunikasjon mellom foreldre og fosterforeldre. Det må avklares hvordan foreldresettene kan samarbeide, om det skal være faste samarbeidsmøter, om det kan være telefonkontakt eller faste treffpunkt. Organisasjonen for barnevernsforeldre har på sin nettside flere forslag til hvordan dette samarbeidet kan forbedres. (Se: <http://www.barnevernsforeldrene.no/images/barnevernsforeldrene/dokumenter/2015/Forslagtilforbedringer260815.pdf>).

Når barnet flytter, må barnevernstjenesten sørge for at informasjon om barnet og dets historie blir overført fra foreldrene til fosterforeldrene / ansatte på barnevernsinstitusjon.

Fosterforeldre må få kunnskap og veiledning om hvordan barnet kan oppleve spenningsforhold mellom foreldrene og fosterforeldrene og lett komme i lojalitetskonflikt mellom de to foreldresettene.

Her er innspill og råd fra barn, foreldre og fosterforeldre til barnevernstjenestens oppfølging og til samarbeidet rundt barnet:

Det er viktig å snakke med barna på en måte som de forstår. Barn trenger forklaring på hvorfor ting er som de er.

Vær oppmerksom på foreldre som føler seg dårlig ivaretatt. Vi føler oss ikke hørt. Det er lov til å ha reaksjoner. Det er ingen andre som skjønner hvordan vi har det.

Foreldre må få tilbud om hjelp og arenaer der de kan bearbeide sorg og ta ut sinne, frustrasjon og sin fortvilelse over flyttingen.

Samarbeid mellom fosterforeldre og foreldre er en viktig nøkkel og suksessfaktor for barnets ve og vel.

Samarbeid kan være vanskelig når foreldre er dårlig fungerende enten på grunn av rus, psykiske lidelser eller andre forhold. Her kan det være nødvendig med samarbeid med andre i hjelpeapparatet rundt foreldrene.

Fosterforeldre må se barnets behov og sette rammer og grenser. Hvis et barn ønsker mer kontakt med familien sin, må det formidles til barnevernstjenesten. Det må være avhengig av barnas alder og modenhet.

«Samarbeid mellom fosterforeldre og foreldre er en viktig nøkkel og suksessfaktor for barnets ve og vel.»

5. Positive muligheter for barn og foreldre med kontakt på sosiale medier

Det å kunne ha kontakt på sosiale medier kan styrke relasjonen mellom barna og deres foreldre, søsken og øvrig familie. Mange barn ønsker å fortelle foreldrene sine om hendelser i livet sitt og få direkte bekreftelser fra dem. Det betyr mye å vite at foreldrene fremdeles bryr seg. For mange foreldre betyr det mye å få denne informasjonen direkte fra barna sine. I tillegg opplever mange foreldre det positivt å ha nær kontakt med fosterforeldrene, både for å få informasjon og bilder av barna sine og til å ha en dialog. På den måten føler de seg fortsatt involvert i barnas liv, og det kan dempe savnet etter barna. Kontakt gjennom sosiale medier kan gi kontinuitet og trygghet både for barn og foreldre, og kan gi ro og hjelp til å mestre hverdagen.

Sosiale medier gir barn mulighet til å ha kontakt med søsken som de ikke bor sammen og andre i familien og nært nettverk. Det oppleves spesielt viktig når en bor langt fra hverandre.

På dialogmøtet delte unge med erfaring fra barnevernet, foreldre, fosterforeldre og ansatte i barnevernstjenesten sine positive erfaringer med at barn og foreldre og øvrig familie har kontakt på sosiale medier. Her er noen av deres erfaringer:

Mange barn og voksne benytter seg av sosiale medier i hverdagen, og for mange er det en mer uformell kontaktform som er lett tilgjengelig.

Det gir trygghet og muligheter for kontakt med de en er glad i.

I kontakten mellom barn og foreldre kan bruk av SKYPE føre til bedre kontakt, fordi en kan se på hverandre og barnet kan vise foreldrene forskjellige ting. For eksempel rommet sitt eller ting barnet har laget.

Sosiale medier kan være en fin arena for planlegging av aktiviteter i forbindelse med samvær. Et annet eksempel er å sende ønskeliste i forbindelse med bursdager og høytider, eventuelt bilder av gaveønskene.

Kontakt på sosiale medier kan også være en god kommunikasjonsform mellom foreldre og fosterforeldre, og føre til en mer åpen linje mellom begge sett med foreldre og til godt samarbeid. Mange foreldre setter stor pris på å få små meldinger om hva barnet har vært med på, og ikke minst bilder av barnet, og det kan både snapchat og MMS være godt egnet til.

Sosiale medier gir fantastiske muligheter for unge voksne, spesielt de som føler seg ensomme. Ikke alle har kontakt med tidligere fosterforeldre.

Sosiale medier gir mulighet for kontakt med venner, slekt og nettverk.

«Det gir trygghet og muligheter for kontakt med de en er glad i.»

6. Når kontakten på sosiale medier kan være skadelig for barnet

Kontakt og bruk av sosiale medier kan også medføre uro og press for barn og unge og være direkte skadelig for barnas utvikling. Barn kan lett komme i lojalitetskonflikt hvis foreldre eller andre i familien ønsker kontakt via sosiale medier og dette ikke er snakket om i forkant. For noen barn kan det være vanskelig å si fra til foreldrene sine at de ikke vil ha kontakt, og også vanskelig å si fra om dette til fosterforeldrene eller ansatte på barnevernsinstitusjonen.

Barns kontakt på sosiale medier med foreldre skjer uten at de voksne alltid klarer å fange det opp. For de voksne er det vanskelig å vite om den kontakten barnet har på sosiale medier, kan være vanskelig for barnet, og de er kanskje ikke i posisjon til å hjelpe barnet med å sette grenser eller til å kunne beskytte barna for den type kontakt.

Barn som bli flyttet fra foreldrene sine, kan være spesielt sårbare, de kan ha opplevd omsorgssvikt, og relasjonen til foreldrene kan være svært skjør. Dette kan føre til at de i større grad enn andre barn kan ha problemer med å vurdere hensiktene til en som gir seg til kjenne på nettet, og de kan ha større problemer enn andre barn med å regulere avstand og nærhet. Spesielt barn som har en dårlig relasjon til egne foreldre, kan ha problemer med å vurdere om og hvordan de skal forholde seg til andre (Mossige, 2015). Noen barn vil også være redd for å såre foreldrene sine. Foreldre som er fratatt omsorgen for sine barn, er også sårbare, og i savnet og sorgen de opplever, kan det være vanskelig å vurdere hvilken virkning deres handlinger har på barna.

Utlevering på sosiale medier

Barn får med seg det som skjer digitalt, og påvirkes av det. Hvis foreldre eller andre i familien legger ut synspunkter om barnevernssaken og om personlige forhold, kan dette gå utover barnets utvikling. For mange barn er det vanskelig når foreldre deler ut privat informasjon, som for eksempel om utroskap, økonomi, om saksbehandlingen og deres opplevelse av NAV og barnevernet.

Når barnet får tilgang til Facebook og vennskap med foreldrene sine – får også barnet tilgang til å lese alt foreldrene har skrevet tidligere på sin vegg. Dette kan være vanskelig å lese og forstå, og være både uheldig og uhensiktsmessig for barnet.

Det er vanskelig for oss barn når foreldrene våre legger ut saker for å få oppmerksomhet. Foreldre er i et offentlig rom. Vi blir bekymret.

Jeg blir lei meg hvis jeg ser at foreldrene mine har det vanskelig.

Foreldre trenger sympati og bekreftelse fra andre. De glemmer barna. De ser ikke hvordan de opplever det. De må lære å tenke på hvem de sender det til.

Jeg som mor er restriktiv på hva jeg legger ut. Sønnen min liker ikke at jeg legger ut informasjon på foreldrenettverk for de med barn under offentlig omsorg.

Viktig å være klar over at barn kan bli hengt ut i sosiale medier blant sine jevnaldrende når det blir kjent at barn er under offentlig omsorg. Man vet aldri hvilke skadevirkninger dette kan ha for barna i fremtiden.

Opplevelsen av å bli avvist

Barn som ønsker kontakt med foreldre og øvrig familie, og som ikke får svar eller kontakt, kan oppleve det som en avvisning. Det kan forsterke en følelse av at foreldrene og familien ikke lenger bryr seg om dem. På den andre siden kan foreldre oppleve å bli avvist av sine barn hvis barnet ikke svarer eller kommenterer.

Foreldre reagerer forskjellig på å bli fratatt omsorgen for sitt barn og vil benytte Facebook for å utlevere sin sorg. Det kan være vanskelig å leve med sorgen når barnet velger å ikke ta kontakt.

Betydningen av «likes» på Facebook, kan oppleves sterkt. En kan oppleve forskjellsbehandling – noen får «likes» og andre ikke.

Barn og unge blir utsatt for press

Kontakt på sosiale medier kan misbrukes, foreldre og andre i familien kan utsette barnet for press eller bruke kontakten til kontroll på å flere måter. Foreldre kontrollerer barnet og vice versa, noe som kan føre til belastninger. Det kan også komme press fra flere hold, som fra andre medlemmer i barnets familie. Andre i familien kan blande seg i barneverns-saken, noe som kan innebære et press både på barn og foreldre.

Barns lojalitet til både familien og fosterfamilien – lojalitetskonflikt

Noen fosterbarn kaller sine fosterforeldre for mamma og pappa. Dette kan oppleves vanskelig for foreldrene.

Hvis fosterforeldre legger ut bilder av «barnet sitt», kan dette også være vanskelig for foreldre. På den annen side, hvis fosterforeldrene legger ut bilder av familien sin og ikke av fosterbarnet sitt, kan fosterbarnet oppleve seg ekskludert og ikke som en del av fosterfamilien. Hvis fosterforeldre tagger og eksponerer barn i sosiale medier, kan det være vanskelig både for barnet og foreldrene, og spesielt hvis en ikke har sjekket ut i forkant om det er greit.

Barn føler at de må forsvare foreldrenes statuser.

Eksempel på at krangel mellom fosterforeldre og foreldre i sosiale medier om hvem som er den «ordentlige» forelderen – og det kan skje i et kommentarfelt på et bilde i sosiale medier. Det er vanskelig for barna. Det er vanskelig for barna at andre voksne og barn ser det. Det er viktig at man lærer seg å skille følelser fra hverandre.

Informasjon om barnevernssaken og konflikter

Gjennom sosiale medier kan barn få informasjon om barnevernssaken og om hva foreldrene og andre mener om dem. Det er barnevernstjenesten som har ansvar for å informere barn om deres barnevernssak, og de skal samarbeide med barnas omsorgspersoner om når og hvordan.

Det er vanskelig for meg som barn å se at foreldre skriver stygt om barnevernet, når jeg selv opplever at jeg har fått så god hjelp.

Barn får for mye informasjon – sannhet vs. usannhet. Hvor mye av det foreldrene legger ut, kan barnet tro på? Hvis foreldrene legger ut status om hvor vanskelig samarbeidet er med fosterforeldre – kanskje barnet har en annen oppfatning, eller kanskje fosterforeldrene forteller barnet at det er et godt samarbeid – hva skal barnet tro?

Det er ikke bra for barna å se rettssaker omtalt i sosiale medier. Det er særlig alvorlig hvis man deler ut nyheter i sosiale medier før de nærmeste får vite det.

Andre barn ser det, det blir et samtaleemne. Innleggene får kommentarer med sympati og «likes», noe som kan være vanskelig hvis barnet har en annen oppfatning av rettssaken og utfallet. Fra rettssaker kan det komme detaljer som barnet ikke er informert om.

Det går utover barna når foreldre snakker stygt om barnevern i sosiale medier. Barnevernet er et skjellsord blant foreldre. De forteller hvor grusomt barnevernet er. De bruker propagandaord i omtale av barn, som at barna har blitt kidnappet.

Det er for eksempel ikke bra hvis det er to stykker som begynner å krangle i en gruppe. De tenker ikke på at andre ser det som skjer. Konflikter må man ordne opp ansikt til ansikt.

Når det er behov for skjerming

En del fosterbarn har foreldre som har utfordringer med rus. Det kan være gode perioder, enten foreldre er inne til behandling eller har rusfrie perioder. Det kan også være ustabile perioder med rus, hvor det er nødvendig å skjerme barnet fra kontakt med foreldrene. Hvis telefonkontakt og kontakt på sosiale medier allerede er opprettet, kan dette være vanskelig å begrense.

Ved omsorgsovertakelse er det for noen barn vedtatt sperret adresse. På sosiale medier kan det komme frem hvor barnet bor, noe som kan gjøre det vanskelig å beskytte barnet.

En annen utfordring er kommunikasjon på Facebook hvor barnet og foreldrene snakker eget språk. Det gir igjen utfordringer for barnets omsorgspersoner og muligheten for å ivareta og hjelpe barnet.

«Jeg blir lei meg hvis jeg ser at foreldrene mine har det vanskelig.»

«Det er vanskelig for meg som barn å se at foreldre skriver stygt om barnevernet, når jeg selv opplever at jeg har fått så god hjelp.»

7. Om bruk av sosiale medier og tips for godt nettvev

Barn og voksne trenger å lære om bruk av sosiale medier og om godt nettvev – for å se hvilke positive muligheter det gir, for å bli bevisst hvilke virkninger dette kan få for dem selv og andre, og også for å unngå å skade og såre hverandre.

Det er ikke alltid like lett å vite hva som er lov og ikke lov på nettet. Regler som gjelder i samfunnet, gjelder generelt også på nett, og en skal ta like mye hensyn til andre mennesker som ellers.

- **Det er ikke lov å legge ut bilder eller film av andre uten å spørre om lov først.**
- **Det er ikke lov å logge seg inn på en annens profil, selv om en kan passordet – og det er heller ikke lov å sende meldinger eller legge ut bilder i en annen persons navn.**
- **Det er ikke lov å sende trusler på mobil eller på nett.**

Om Facebook bør en vite at hvis en oppretter en brukerprofil, gir en også tillatelse til at Facebook kan bruke det som legges ut. Dette gjelder også lukkede sider. Det en legger ut på Facebook, vil befinne seg der for alltid, og en har ikke kontroll på hvordan informasjonen blir brukt. Det en legger ut, kan deles av andre.

Alle som jobber i barnevernet eller har oppdrag for barnevernet, har taushetsplikt, jf. barnevernloven § 6-7. Dette gjelder også fosterforeldre, men det at oppdraget utføres i eget hjem, innebærer at det kan oppstå uklarheter når det gjelder hvor omfattende taushetsplikten skal

praktiseres. Fosterfamilien skal leve et mest mulig vanlig familieliv og integrere fosterbarnet i sin familie, og en kan ikke holde hemmelig at en har et fosterbarn. Fosterforeldre bør alltid først avklare med barn, foreldre eller barnevernstjenesten hvis de ønsker å legge ut bilder på Facebook av fosterbarnet sitt. Facebook må ikke brukes til å innhente råd fra andre fosterforeldre hvis det innebærer at en samtidig gir ut taushetsbelagt informasjon om fosterbarnet, selv ikke i lukkede grupper. (Haram, 2016).

For foreldre er det viktig å vite at hvis de legger ut informasjon om barnet og selve barnevernssaken på sosiale medier, har de ingen kontroll på om det deles av flere og hvem som ser det, selv om det dreier seg om lukkede grupper. Det kan være at ansatte i barnevernstjenesten ser dette, og så tar det med i de samlede vurderingene som gjøres når for eksempel ny samværsavtale eller tilbakeføring skal behandles. Samtaler kan loggføres, og det kan tas ut utskrift fra blant annet Facebook, og dette kan brukes som dokumentasjon i barnevernssaken.

Jeg som mor, er bevisst på at jeg ikke er med i grupper på Facebook. I disse gruppene leser de alt det negative som står om barnevernet, helt bokstavelig. Hvis de leser noe positivt om barnevernet, skriver de i gruppene at de ikke tror det er sant. Hvis du er medlem, sier det noe om at du tar et standpunkt. Det er ikke riktig arena å få ut frustrasjon. Støtte til foreldre må bli bedre.

For mer kunnskap om bruk av sosiale medier og godt nettvev se oversikt over ulike nettsider til slutt i dette heftet.

Innspill og råd fra unge med erfaring fra barnevernet, foreldre, fosterforeldre og ansatte i barnevernstjenesten:

- Husk at sosiale medier er åpne, og at det er mange som kan se det du skriver, «likes» og kommentarer. Informasjon deler seg raskt.
- Vær forsiktig med hva du deler og hvordan det blir oppfattet.
- Tenk på om det du skriver skaper masse bekymringer, og på hvilke innvirkninger det kan få for andre.
- Ikke gå inn på barnets «vegg» og kommenter uten at du vet at barnet ditt liker det.
- Vær forsiktig med å «tagge» andre – spør først!
- Ikke ta konflikter via sosiale medier.
- Respekter hverandres grenser – tenk på hvordan dette kan oppfattes av barnet ditt og av andre.
- Blokkering kan brukes for å beskytte seg.
- Ikke si det på nettet om du ikke hadde kunnet si det ansikt til ansikt.
- Husk – at selv om ingen trykker «like» eller kommenterer det som blir sagt, betyr det ikke at ingen har lest det. Ting deler seg raskt. Mange ser det man har skrevet.
- Unngå å skrive noe om sensitive temaer.
- Lær deg at ting blir værende ute.
- Tenk tre ganger før du deler og kommenterer.
- Ikke skriv ting som kan bekymre barna – hvis du føler deg nedfor og trenger sympati, kan det være vanskelig for barna å se.
- Velg venner og grupper med omhu.
- Fosterforeldre bør tenke over hva de legger ut – ikke alltid lett for andre å se all «skrytingen» deres.
- I sosiale medier blir «en fjær lett til fem høns». Man får voldsomme reaksjoner på småting og på tull. Det er lurt å utdype og forklare ting, ikke bare hinte eller dele en emojis.

«Hver gang jeg legger ut noe på sosiale medier, tenker jeg, tåler alle i kontaktlisten å lese dette, da kan jeg dele det. Jeg er livredd for å dele private ting. Jeg skiver aldri noe som har med følelser å gjøre.»

Redd Barnas NETTVETT- REGLER

Vis respekt for hverandre på nett. Mobbing på nett er minst like alvorlig som annen mobbing.

Tenk deg om før du deler personlige bilder og opplysninger om deg selv og andre på åpne nettsteder.

Lag et passord som er vanskelig å glette. Passordet ditt er privat.

Ta med noen du stoler på hvis du skal møte noen du har blitt kjent med på nettet, og møt dem på et offentlig sted.

Husk at det er lett å lyve på nettet, ikke tro på alt som andre skriver.

Avslutt kontakten hvis du blir redd eller opplever noe ubehagelig. Blokker kontakten og meld fra til de som har ansvaret for nettstedet.

Meld fra til politiet om alvorlige saker.

Fortell det til en voksen eller en annen du stoler på hvis du opplever noe ubehagelig. Det er ikke din skyld om noen andre gjør noe ubehagelig mot deg på nett.

8. Arenaer for samarbeid om kontakten på sosiale medier

I oppfølgingsarbeidet skal barnevernstjenesten ta ansvar for at det er et godt samarbeid mellom de ulike voksne rundt barnet. De bør også ta ansvar for å sette sosiale medier på dagsordenen, både kunnskap om bruk av sosiale medier, hvilken effekt denne kan ha for barna i hverdagen, og konkret hva som bør unngås. Det finnes ikke noe nasjonalt regelverk eller retningslinjer om regulering av kontakt på sosiale medier.

Hvis det av hensynet til barnet er nødvendig med restriksjoner, må disse utarbeides av barnevernstjenesten – fortrinnsvis sammen med barnet, foreldrene og fosterforeldrene (eller andre omsorgspersoner).

Det er viktig at kontakten på sosiale temaer tas opp tidlig i flyttefasen, og så at det er et fast tema under oppfølgingen, både med barnet og de voksne. De voksne rundt barnet må bevisstgjøres og ansvarliggjøres. Det beste er om barnet og de voksne rundt barnet kan snakke sammen om dette, for eksempel at foreldre, fosterforeldre, barnevernstjenesten har et felles møte der de blir enig om felles «kjøreregler.» Temaer og rammer for møtet bør være satt på forhånd. Det bør stå på dagsorden allerede når man planlegger flyttingen. Dette møtet bør gjennomføres i startfasen etter flytting. Ut fra barnets alder og modenhet og barnets eget ønske må det vurderes om barnet skal være med på møtet. Barn under omsorg kan ha med tillitspersonen sin på møtet. Hvis barnet ikke deltar på møtet, må dets meninger innhentes på forhånd, og det må sikres at barnet får god informasjon i etterkant om hva som ble bestemt. Tema og rammer for møtet bør være satt på forhånd. Det bør stå på agendaen allerede når man planlegger flyttingen.

En må alltid ta utgangspunkt i at foreldrene vil barnets beste.

Voksne må ha problemene sine for seg selv, sette seg selv til side og snakke hverandre opp. Ikke lage et negativt bilde av hverandre.

Man får aldri, uansett, 100 % kontroll. Ingen sanksjonsmuligheter. Tillit er derfor nummer én; åpenhet og samarbeid, bevisstgjøring. Man må bli enig, og barnevernet må ta initiativ og legge forholdene til rette.

For å unngå at sinne og frustrasjon fra foreldrenes side kommer ut på sosiale medier, må det være samarbeidsarenaer hvor uenighet kan drøftes ansikt til ansikt.

«For å unngå at sinne og frustrasjon fra foreldrenes side kommer ut på sosiale medier, må det være samarbeidsarenaer; hvor uenighet kan drøftes ansikt til ansikt.»

Slke ting kan med fordel avklares før det blir et problem.

Vi snakker mye om telefonkontakt i dag, men mindre om kontakt på sosiale medier.

Kontakt på sosiale medier bør være et eget punkt i barnas planer (omsorgsplan/tiltaksplan og samværsplan).

Andre arenaer som kan være aktuelle for å snakke om kontakt på sosiale medier:

- **Fosterhjemsbesøkene/oppfølgingsmøter**
- **Møter med barnevernstjenesten**
- **Tilsynsbesøk**
- **Samarbeidsmøter/ansvarsgruppemøter**
- **Familieråd**
- **Nettverksmøter**
- **Under veiledning (ekstern veileder, familievernkontoret, BUP)**
- **Ved forberedelser til samvær**
- **Når det er tilsyn under samvær, kan tilsynspersonen råde foreldre med hensyn til kontakt på sosiale medier**

Tilsynet av fosterbarn

Alle barn i fosterhjem skal ha en tilsynsperson som skal føre kontroll med at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet, og at de forutsetningene som ble lagt til grunn for plasseringen, blir fulgt opp. Kontakt på sosiale medier bør også være et tema under tilsynsbesøkene.

«En må alltid ta utgangspunkt i at foreldrene vil barnets beste.»

9. Sjekkliste for samtaler om digital kontakt med barn, foreldre, omsorgspersoner og barnevernstjenester

Med åpen dialog, gjensidig tillit og godt samarbeid kan det settes god rammer for at kontakt på sosiale medier blir positivt for barn og foreldre.

Her er forslag fra unge med erfaring fra barnevernet, foreldre, fosterforeldre og ansatte i barnevernstjenesten på temaer som bør snakkes om og avklares, og eventuelt komme frem til felles «kjøreregler»:

- Hvordan skal barnet få tilstrekkelig informasjon og kunnskap om bruk av sosiale medier
- Hva trenger de voksne av kunnskap om sosiale medier?
- Informasjon til søsken barnet ikke bor sammen med, andre i familie og nettverk som barnet ønsker kontakt med.
- Hvordan kan barnet oppfatte det som skrives på sosiale medier?
- Hva er godt nettvett – hvilke forholdsregler skal gjelde for barnet, foreldrene og fosterforeldrene (andre omsorgspersoner)?
- Hvilke regler for bruk av sosiale kontakt har barnet hatt før det flyttet? Skal disse reglene videreføres?
- Hvordan sette grenser både som barn og som voksen?
- Aldersgrense; for eksempel når skal barnet få smarttelefon, når skal barnet på Facebook, m.m.
- Døgnrytme for bruk av sosiale medier; for eksempel ikke bruk av internett og telefon etter kl. 22.00 eller i skoletiden
- Viktig at foreldre får vite om grenser for barnet i fosterhjemmet / på barnevernsinstitusjonen
- Hvem ønsker barnet å være venn med på Facebook?
- Hvilke apper skal brukes?
- Hvor ofte er det ok å ha kontakt?
- Hvordan kontakter man hverandre (meldinger, vegg, «likes» ...)?
- Hva kan man snakke om på sosiale medier? Er det noen temaer man ikke skal ta opp på sosiale medier?
- Hva med foto og videoer?
- Skal det opprettes noen lukkede grupper der barn og familie kan ha kontakt? Og skal det være en administrator som følger med?
- Hva hvis en ikke ønsker å ha kontakt på sosiale medier?
- Hvordan de voksne skal styre hvis behov, f.eks. blokkere noen Facebook-venner, slette upassede innlegg/bilder/video.
- Hvordan kan vi fange opp hvis barnet opplever avvisning fra foreldre? Hva gjør vi da?
- Hvis noen ser at barnet i en periode ikke bør ha kontakt med foreldre, hvordan skal det tas opp og gjennomføres?
- Kan telefonkontakten foregå på Skype

Samværsplanen

Barnevernstjenesten har ansvar for at det utarbeides en samværsavtale. Kontakt på sosiale medier bør være et eget punkt i samværsplanen, og særlig hvis barnevernstjenesten ønsker at det skal være noen begrensninger i denne kontakten. Dette vil også sikre at det blir en del av evalueringen av samværene som barnevernstjenesten har ansvar for å gjennomføre jevnlig.

Sosiale medier gir mulighet til at det kan kommuniseres om avtalene og planlegging av aktiviteter. For eksempel:

- **Ha en kalender med dato for samvær, ev. andre viktige datoer for barn og foreldre. Det kan gjøre det lettere å ha oversikten og lettere med kommunikasjon rundt eventuelt endringer av tid eller sted.**
- **Ha en egen lukket facebookside til planleggingen av samvær. For eksempel for å finne ut hva men skal gjøre og eventuelle aktiviteter som barnet ønsker**

10. Om prosjektet og fremgangsmåten

I mars 2014 publiserte NOVA rapporten «Kontakt på sosiale medier mellom foreldre og barn under offentlig omsorg. 'Det er jo morsomt for mamma å følge med på oss. Da ser hun at vi driver med idrett'» (Aamodt & Mossige, 2014). Rapporten presenterer en studie av kontakt via sosiale medier mellom foreldre og barn under omsorg, som NOVA har gjennomført på oppdrag av Redd Barna og Landsforeningen for barnevernsbarn. Bakgrunnen for dette prosjektet var at Redd Barna og Landsforeningen for barnevernsbarn (Lfb) hadde mottatt enkelthenvendelser fra fosterforeldre og ansatte på barnevernsinstitusjoner, som viser at foreldre tar kontakt med barnet sitt gjennom sosiale medier, og som på den måten tilegner seg en mer omfattende kontakt med barnet enn hva samværsavtalen tilsier. For fosterforeldre og ansatte på barnevernsinstitusjon bidrar denne kontakten til usikkerhet og bekymring. Redd Barna og Lfb så behov for å sette kontakt gjennom sosiale medier mellom foreldre og barn som er under offentlig omsorg, på dagsordenen. Det langsiktige målet med prosjektet var å bidra til at barnevernstjenesten ser på det som en del av sitt ansvarsområde å følge opp kontakten mellom barn og foreldre via digitale arenaer, når kontakten er samværsregulert.

NOVA-rapporten ble fulgt opp med en idédugnad i 2014 om digital kontakt mellom barnevernsbarn og deres foreldre. Her deltok organisasjoner, politikere, barnevernsansatte og Barne- og likestillingsdepartementet. På denne idédugnaden kom ideen til å samle de ulike aktørene i et større dialogmøte for i enda større grad å få satt dette viktige temaet på dagsordenen.

Landsforeningen for barnevernsbarn, Norsk Fosterhjemforening, Organisasjonen for barnevernsforeldre og Redd Barna gikk sammen i prosjektet "Barnevernsbarn og sosiale medier. Samvær", og representanter fra de ulike organisasjonene har vært prosjektets styringsgruppe. I oktober 2015 arrangerte vi et dialogmøte med unge med erfaring fra barnevernet, foreldre, fosterforeldre og ansatte i barnevernstjenesten. De samarbeidende organisasjonene rekrutterte deltakere gjennom sine nettverk, og deltakerne kom fra hele landet.

På dialogmøtet ble deltakerne delt i grupper med unge, foreldre, fosterforeldre og barnevernsansatte, og fikk fem hovedtemaer der de skulle komme med sine erfaringer og innspill. Gruppene ble ledet av en fra de ulike organisasjonene, som samlet innspillene på plakater, og som i etterkant skrev utfyllende referat. Innspillene og ideene som kom frem på dialogmøtet, ble så samlet i dette heftet, og noen av deltakerne har gitt innspill til selve utformingen av heftet.

«I sosiale medier blir «en fjær lett til fem høns». Man får voldsomme reaksjoner på småting og på tull. Det er lurt å utdype og forklare ting, ikke bare hinte eller dele en emoji.»

Referanser

Barne- og familiedepartementet (2003). *Forskrift om fosterhjem av 18. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester*

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir): *Til deg som er fratatt omsorgen for barnet*. Informasjon til foreldre om familievernets tilbud om rådgivning og behandling (https://www.bufdir.no/Familie/Hjelp_til_parforholdet_og_familien/foreldre_fratatt_omsorg/).

Bunkholdt, V. (2016). Samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre. I *Fosterhjemshåndboka*, 7. utgave, Sundt (red.) Oslo: Kommuneforlaget

Haram, A. (2016). Barnevernstjenesten og fosterforeldres taushetsplikt. I *Fosterhjemskontakt*, nr. 5, side 50–51

Kojan, B.H., Marthinsen, E. og Clifford, G. (2014). Barnevern og sosiale nettsamfunn – en utforskende analyse. *Tidsskriftet Norges barnevern*, nr. 2–3 2014, vol 91, side 62–76. Oslo: Universitetsforlaget

Lov om barneverntjenester (www.lovdatabasen.no)

Mossige, S. (2015). *Kontakt på sosiale medier mellom foreldre og barn under offentlig omsorg på sosiale medier – utfordringer og muligheter*. PowerPoint-presentasjon på dialogmøte 16.10.15

Ofstad, K. og Skar, R. (2015). *Barnevernloven med kommentarer*. 6. utgave Oslo: Gyldendal juridisk

Redd Barna (2014). Referat fra idédugnad den 21. mai 2014 om digital kontakt mellom barnevernsbarn og deres foreldre

Redd Barna (2013). *Alt skjer foran skjermen – samtaler med ungdom om deres hverdagsliv på nett*

Redd Barna (2010). *Omsorg på nettet: er det mitt ansvar?* Barnevernets utfordringer i å møte overgrep på internett. Skrevet av Silje Berggrav.

Aamodt, H.A. & Mossige, S. (2014). *Kontakt på sosiale medier mellom foreldre og barn under offentlig omsorg*. «Det er jo morsomt for mamma å følge med på oss. Da ser hun at vi driver med idrett». Rapport nr.4/14 Oslo: NOVA (Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring). Lastet ned 30.08.16. <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/20142/Kontakt-paa-sosiale-medier-mellom-foreldre-og-barn-under-offentlig-omsorg>

Nettsider

Landsforeningen for barnevernsbarn:
www.barnevernsbarna.no

Norsk Fosterhjemsforening:
www.fosterhjemsforening.no

Organisasjonen for barnevernsforeldre:
www.barnevernsforeldrene.no

Redd Barna:
www.reddbarna.no

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir):
www.bufdir.no

Lovdata (barnevernloven og dets forskrifter):
www.lovdata.no

Barn og medier:
<http://www.barnogmedier2016.no/>

Datatilsynet:
www.datatilsynet.no

Foreldreutvalget for grunnopplæringen (om nettvett):
<http://www.fug.no/nettvett.144728.no.html>

Informasjon om nettvett.:
www.tryggbruk.no

Slettmeg.no, nettbasert tjeneste med råd og veiledning hvis opplysninger om deg ønskes fjernet:
<https://slettmeg.no>

Organisasjonen Voksne for barn:
www.vfb.no

**Til barn og unge:
Hvem kan jeg snakke med?**

Hvis du har spørsmål om noe som skjer på nettet, eller lurer på hvordan en nettside fungerer, eller hva som helst, egentlig – er det ofte lurt å spørre en voksen. Det kan være en forelder, lærer, eldre søsken, tante eller bestemor.

Kors på Halsen er en tjeneste hvor du kan ringe, chatte eller sende e-post til frivillige voksne som du kan snakke med om alt mulig. Du kan gå inn på deres hjemmeside her: **www.korspahalsen.no**

Ung.no er et nettsted som har informasjon om alt som har med det å være barn eller ungdom å gjøre, også om det som skjer på nettet. Du kan også spørre spørsmål anonymt og få svar via siden: **www.ung.no**

Hvis du trenger akutt hjelp, kan du ringe
Alarmtelefonen for barn og unge: 116 111.

Har du lagt ut et bilde du vil ha slettet, eller har noen andre delt en film av deg som du ikke har sagt ja til? Slettmeg.no kan ikke garantere at du får fjernet noe som allerede er blitt delt på nettet, men de kan gi deg gode råd og tips: **www.slettmeg.no**

Redd Barna har en egen nettside om bruk av sosiale medier og nettvett:
www.reddbarna.no/nettvett